

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТА РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ»
(для студентів 5 курсу денної форми навчання спеціальностей
8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища»,
8.06010107 «Теплогазопостачання і вентиляція
8.06010108 «Водопостачання та водовідведення»)

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни «Педагогіка і психологія вищої освіти» (для студентів 5 курсу денної форми навчання спеціальностей 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища», 8.06010107 «Теплогазопостачання і вентиляція 8.06010108 «Водопостачання та водовідведення») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: І. П. Дроздова. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 19 с.

Укладач: І. П. Дроздова

Рецензент: доц., к. псих. н. І. М. Золотарьова

Програми побудовано за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Рекомендовано кафедрою мовної підготовки, педагогіки і психології,
(протокол № 1 від 25.08.2011 р.).

© І. П. Дроздова, ХНАМГ, 2012

ЗМІСТ

Стор.

ВСТУП.....	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни.....	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	6
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	7
1.4. Рекомендована основна навчальна література.....	8
1.5. Анотації програми навчальної дисципліни.....	8
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	12
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за напрямками підготовки та видами навчальної роботи.....	12
2.2. Зміст дисципліни.....	12
2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями.....	13
2.2.2. Лекційний курс.....	14
2.2.3. Практичні заняття.....	14
2.2.4. Індивідуальні заняття.....	15
2.2.5. Самостійна навчальна робота студента.....	16
2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту.....	16
2.3.1. Критерії підсумкової оцінки на підставі поточного контролю.....	17
2.4. Інформаційно-методичне забезпечення.....	17

ВСТУП

Дисципліна „Педагогіка і психологія вищої освіти” за освітньо-професійною програмою має статус нормативної. Програма навчальної дисципліни розроблена на основі:

– ГСВО МОН України „Освітньо-професійна програма підготовки магістрів спеціальностей МЕОНС – 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища», МТГВ – 8.06010107 «Теплогазопостачення та водовідведення», МВВ – 8.06010108, Харків, 2002;

– ГСВО МОН України „Освітньо-кваліфікаційна характеристика магістрів
напрямку спеціальностей МЕОНС – 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища», МТГВ – 8.06010107 «Теплогазопостачення та водовідведення», МВВ – 8.06010108, Харків, 2004;

– СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки магістра спеціальностей МЕОНС – 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища», МТГВ – 8.06010107 «Теплогазопостачення та водовідведення», МВВ – 8.06010108, Харків, 2006.

Програма ухвалена кафедрою мовної підготовки, педагогіки та психології (протокол № 1 від 28.09.2011 р.) та Вченою радою факультету містобудування (протокол № 1 від 05.09. 2011 р.).

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

1.1.1. Мета та завдання вивчення дисципліни:

ознайомлення з найбільш важливими питаннями загальних основ дидактики, педагогіки і психології, теорії виховання з позиції нового підходу; гуманізації, демократизації та національної і полікультурної спрямованості педагогічного процесу у вищій школі; сучасними методиками викладання дисциплін у вищій школі; методологією розробки методичних матеріалів до викладання та формування вмінь щодо проведення всіх форм занять і контролю. Головними завданнями є оволодіння професійними знаннями як на теоретичному, так і на технологічному рівнях, свідомо конструювати педагогічний вплив на вихованця, прогнозувати його наслідки і ефективність результату.

1.1.2. Предмет вивчення у дисципліні:

Головні категорії педагогіки і психології, методи педагогічних і психологічних досліджень, головні закономірності навчального процесу, концепція педагогічного виховання, педагогічний процес як система і педагогічні технології виховання і навчання у вищій школі, а також сучасні методики викладання навчальних дисциплін, які використовуються у ВНЗ.

1.1.3. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Філософія,соціологія,психологія, українська мова професійного спілкування	Вихідна

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

(відповідно до стандартів ОПП)

Модуль «Педагогіка і психологія вищої освіти».

(1,5 /54)

Змістовий модуль (ЗМ) 1.

Система, зміст вищої освіти в Україні. Тенденції та перспективи розвитку. Розвиток ступеневої вищої школи й освіти в умовах незалежної України. Рівні акредитації сучасних вищих закладів освіти. Демократизація як освітній принцип. Суспільна значущість демократизації навчального процесу. Удосконалення методів і форм організації навчання. Порівняльний аналіз систем вищої освіти в Україні та в розвинених країнах світу. Організаційно-правове забезпечення вищої освіти. Процес навчання та його психолого-педагогічні основи. Науково-методичне забезпечення навчального процесу. Інформаційні ресурси навчального процесу. Форми організації навчального процесу. Методи та інноваційні технології навчання. Комп'ютерна підтримка навчального процесу.

Змістовий модуль (ЗМ) 2.

Самостійна робота студентів: сутність, організація, контроль. Критерії якості навчання. Діагностика знань. Дистанційні технології навчання. Виховання та навчання як єдиний цілісний педагогічний процес. Формування професійної культури сучасних спеціалістів. Педагогічна майстерність викладача: теорія та практика. Самоактуалізація особистості. Педагогічне спілкування.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності	Функції діяльності у виробничій сфері
1. Вести пошук, збирати, систематизувати й нагромаджувати потрібну для виконання посадових обов'язків нормативно-правову, соціально-економічну, науково-методичну, довідкову та ін. інформацію.	Виробнича, соціально-виробнича, науково-виробнича	Інформаційна
2. Об'єктивно оцінювати свій освітній і професійний рівень, ділову кваліфікацію.	соціально-виробнича	Навчально- методична
3. Стежити за спеціальними і періодичними виданнями фахового спрямування.	виробнича, науково- виробнича	
4. Вивчати і узагальнювати передовий досвід у сфері своєї професійної діяльності.	Науково-виробнича, науково-навчальна	
5. Ефективно використовувати організаційні форми підвищення кваліфікації.	виробнича, науково- виробнича	
6. Заохочувати працівників до навчання і підвищення кваліфікації та створювати для цього належні умови.	виробнича, науково- виробнича	
7. Вибирати оптимальні форми навчання, їх профіль і тривалість.	Виробнича, соціально- виробнича, науково- навчальна	Навчально- методична
8. Визначати проблеми і тематику наукових досліджень.	Науково-виробнича, науково-навчальна	Науково- дослідна
9. Установлювати джерела і форми збирання первинної інформації.	Науково-виробнича, науково-навчальна	
10. Опрацьовувати інформацію, аналізувати й узагальнювати її.	Виробнича, науково- навчальна	
11. Робити наукові висновки із досліджень, належним способом оформляти їх результати.	Виробнича, науково- виробнича, науково- навчальна	

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи. Курс лекцій: модульне навчання. – К., 1993.
2. Зимняя И.А. Педагогическая психология: Ученик для вузов. Изд. второе, доп., испр. и перераб. – М.: Логос, 2002.
3. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психологічний розвиток особистості. – К., 1989.
4. Лозниця В.С. Основи психології та педагогіки: Навч. посібник. – К., 2001.
5. Мясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посібник. – К., 1998.
6. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А. Зязюн, Л.В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін.; За ред. І.А. Зязюна. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К.: Вища школа, 2004.
7. Дубровська Д.М. Основи психології. – Львів, 2001.
8. Методичний посібник з основ психології та педагогіки. – Уклад.: Дроздова І.П. – Харків: ХДАМГ, 2008.

1.5. Анотації програми навчальної дисципліни

Мета курсу «Педагогіка і психологія вищої освіти» – ознайомлення з найбільш важливими питаннями загальних основ дидактики, педагогіки і психології, теорії виховання з позиції нового підходу; гуманізації, демократизації та національної і полікультурної спрямованості педагогічного процесу у вищій школі; сучасними методиками викладання дисциплін у вищій школі; методологією розробки методичних матеріалів до викладання та формування вмінь щодо проведення всіх форм занять і контролю. *Головними завданнями* є оволодіння професійними знаннями не тільки на теоретичному, але й на технологічному рівнях, а також свідомо конструювати педагогічний вплив на вихованця, прогнозувати наслідки такого впливу й ефективність результату. *Предметом* вивчення у дисципліні є головні категорії педагогіки і психології, методи педагогічних і психологічних досліджень, головні

закономірності навчального процесу, концепція педагогічного виховання, педагогічний процес як система і педагогічні технології виховання і навчання у вищій школі, а також сучасні методики викладання навчальних дисциплін, які використовуються у вищих навчальних закладах.

Із цією метою пропонується ознайомити магістрів з основними тенденціями та перспективами розвитку ступеневої вищої школи й освіти в умовах незалежної України. Ураховуючи особливості контингенту та специфіку дисципліни, формуються вміння добирати та використовувати передові прийоми, різноманітні дидактичні методи та інтенсивні технології викладання. Програма забезпечує рефлексивне управління процесом формування стійкого світогляду, правильного сприйняття сучасних проблем розвитку суспільства, людського буття, духовної культури.

Курс розрахований на 54 години, із них 36 годин аудиторних занять (18 годин – лекції, 18 – практичні заняття) і 18 годин – самостійна робота.

Аннотация программы учебной дисциплины

Цель курса «Педагогіка і психологія вищої освіти» – ознакомление с наиболее важными вопросами общих основ дидактики, педагогики и психологии, теории воспитания с позиции нового подхода; гуманизации, демократизации, национальной и поликультурной направленности педагогического процесса в высшей школе; современными методиками преподавания дисциплин в высшей школе, методологией разработки методических материалов для преподавания и формирование умений проведения всех форм занятий и контроля. *Главными заданиями* являются: овладение профессиональными знаниями не только на теоретическом, но и на технологическом уровнях; сознательное конструирование педагогического влияния на воспитанника, прогнозирование последствий такого влияния и эффективность результата. *Предметом изучения* в дисциплине являются главные категории педагогики и психологии, методы педагогических и

психологических исследований, главные закономерности учебного процесса, концепция педагогического воспитания, педагогический процесс как система и педагогические технологии воспитания и обучения в высшей школе, а также современные методики преподавания учебных дисциплин, которые используются в высших учебных заведениях. С этой целью предлагается ознакомить магистров с основными тенденциями и перспективами развития высшей школы и образования в условиях независимой Украины. Учитывая особенности контингента и специфику дисциплины, формируются умения подбирать и использовать передовые приемы, разнообразные дидактические методы и интенсивные технологии преподавания. Программа обеспечивает рефлексивное управление процессом формирования стойкого мировоззрения, правильного восприятия современных проблем развития общества, человеческого бытия, духовной культуры.

Данный курс рассчитан на 54 часа, из них 36 часов аудиторных занятий (18 часов – лекции, 18 – практические занятия) и 18 часов – самостоятельная работа.

Annotation to the academic subject

The aim of the course « Teaching methods and psychology of high education institutions» is to familiarize students with the main issues of didactics, teaching methods, psychology, the theory of education from newest positions, humanization, democratization, national and polycultural directions of the training process at the of the training institutions of high education, modern methods of academic training at high school, methods of teaching materials designing for academic training and forming skills for conducting all forms of academic training and control. *The main task* are the following, professional knowledge mastering not only at the theoretical but also at the technological level, conscious constructing of the pedagogical influence on the student, prognostication of this influence results and the results effectiveness. *The subject* of the course is the main categories of the pedagogical and

psychology, teaching methods and the methods of psychological research, the main objective laws of the academic process, the conception of pedagogical training, pedagogical process as a system and pedagogical technologies of education and training in high education institutions as well as methods of training used in high education institutions. With this aim it is suggested to familiarize Master degree students with the main trends and perspectives of high schools and other institutions of education development under the conditions of independent Ukraine. Taking into account the contingent and the subject characteristics the skills for modern methods selection and using are formed as well as skills for choosing various didactic approaches and the technologies for intensive training. The programme provides a reflexive management for the process of a firm world outlook forming, a correct perception of modern problems for society development, humanity existence spiritual culture.

The course is designed for 54 hours, including 18 class hours (18 hours of lection and 18 hours of practical classes) and 18 hours of self-training.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента

за напрямками підготовки та видами навчальної роботи

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Усього кредитів/ годин	Семестр(и)	Години								Екзамен (семестр)	Залік (семестр)
			Аудиторні	У тому числі			Самостійна робота	У тому числі				
				Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		Контр. роб.	КП/КР	РГР		
МЕОНС – 8.04010601 МТГВ – 8.06010107, МВВ – 8.06010108	1,5/54	9	36	18	18	–	18	–	–	–	–	10

2.2. Зміст дисципліни

(обов'язкова складова за СВО ХНАМГ ПНД та додаткова частина)

Модуль 1. Педагогіка і психологія вищої освіти

(1,5/54)

(назва змістового модулю)

(кількість кредитів/годин)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1. Система, зміст вищої освіти в Україні.

(1/36)

(назва змістового модулю)

(кількість кредитів/годин)

Навчальні елементи:

1. Тенденції та перспективи розвитку вищої освіти в Україні.
2. Розвиток ступеневої вищої школи й освіти в умовах незалежної України. Рівні акредитації сучасних вищих закладів освіти.
3. Демократизація як освітній принцип. Суспільна значущість демократизації навчального процесу.
4. Удосконалення методів і форм організації навчання.

5. Порівняльний аналіз систем вищої освіти в Україні та в розвинених країнах світу.
6. Організаційно-правове забезпечення вищої освіти.
7. Процес навчання та його психолого-педагогічні основи. Інформаційні ресурси навчального процесу.
8. Методи та інноваційні технології навчання. Комп'ютерна підтримка навчального процесу.

ЗМ 1.2. Науково-методичне забезпечення навчального процесу. (0,5/18)

(назва змістового модулю)

(кількість кредитів/годин)

Навчальні елементи:

1. Самостійна робота студентів: сутність, організація, контроль.
2. Критерії якості навчання. Діагностика знань.
3. Дистанційні технології навчання.
4. Виховання та навчання як єдиний цілісний педагогічний процес. Формування професійної культури сучасних спеціалістів
5. Педагогічна майстерність викладача: теорія та практика.
6. Самоактуалізація особистості. Педагогічне спілкування.

**2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями
та форми навчальної роботи студента**

Модулі та змістові модулі	Всього, кредит/год	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., Пр.	Лаб.	СРС
Модуль. Педагогіка і психологія вищої освіти	1,5/54	18	18	–	18
ЗМ 1. Система, зміст вищої освіти в Україні.	1/36	10	10	–	10
ЗМ 2. Науково-методичне забезпечення навчального процесу.	0,5/18	8	8	–	8

2.2.2. Лекційний курс відсутній

2.2.3. Практичні (семінарські) заняття (денне навчання)

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр,
	МЕОНС – 8.04010601 МТГВ – 8.06010107, МВВ – 8.06010108
1. Тенденції та перспективи розвитку вищої освіти в Україні. Розвиток ступеневої вищої школи й освіти в умовах незалежної України. Рівні акредитації сучасних вищих закладів освіти.	2
2. Демократизація як освітній принцип. Суспільна значущість демократизації навчального процесу. Удосконалення методів і форм організації навчання. Порівняльний аналіз систем вищої освіти в Україні та в розвинених країнах світу.	4
3. Організаційно-правове забезпечення вищої освіти. Процес навчання та його психолого-педагогічні основи. Інформаційні ресурси навчального процесу. Методи та інноваційні технології навчання. Комп'ютерна підтримка навчального процесу.	4
4. Самостійна робота студентів: сутність, організація, контроль. Критерії якості навчання. Діагностика знань. Дистанційні технології навчання.	2
5. Формування професійної культури сучасних спеціалістів. Педагогічна майстерність викладача: теорія та практика.	2
6 Самоактуалізація особистості. Педагогічне спілкування.	2

2.2.4. Індивідуальні завдання:

(реферати-повідомлення як виступи під час практичних занять)

(тематика, зміст та обсяг у годинах)

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)
	МЕОНС – 8.04010601 МТГВ – 8.06010107, МВВ – 8.06010108
1. Розвиток вищої освіти в Україні у зв'язку з приєднанням до Болонського процесу	20 хв.
2. Демократизація як освітній принцип в умовах незалежної України.	20 хв.
3. Студентство та формування його гуманітарної культури	15 хв.
4. Використання мультимедійних засобів у навчальному процесі	10-15 хв.
5. Мова в інформаційному суспільстві в умовах педагогічного спілкування	10-15 хв.
6. Гендерний аспект міжкультурної комунікації сучасної педагогіки	10-15 хв.
7. Психотехнологія застосування маніпулятивних засобів навіювання	15 хв.
8. Види психологічного впливу на людей	10 хв.
9. Психологічні хитрощі-маніпуляції і основні засоби їх нейтралізації	10 хв.

2.2.5. Самостійна навчальна робота студента

(форми самостійної роботи, обсяг у годинах)

Розподіл часу самостійної роботи

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)
	МЕОНС – 8.04010601 МТГВ – 8.06010107, МВВ – 8.06010108
1. Розвиток вищої освіти в Україні у зв'язку з приєднанням до Болонського процесу	4
2. І-ІУ рівні акредитації сучасних вищих закладів освіти (інститут, академія, університет)	4
3. Демократизація як освітній принцип в умовах незалежної України.	4
4. Порівняльний аналіз систем вищої освіти в Україні та в розвинених країнах світу.	4
5. Психолого-педагогічні основи процесу навчання	2
6. Дидактичні принципи та їх класифікація	2

2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Види та засоби контролю	Розподіл балів, %
Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1. Тестовий контроль №1.	40
ЗМ 2. Тестовий контроль №2.	20
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ	
Залік	40
Всього за модулем	100%

2.3.1. Критерії підсумкової оцінки на підставі поточного контролю

Кількість балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
більше 90-100 включно	Відмінно	A
більше 80-90 включно	Добре	B
більше 70-80 включно		C
більше 60-70 включно	Задовільно	D
більше 50-60 включно		E
більше 25-50 включно	Незадовільно з можливістю повторного складання	FX
від 0 до 25 включно	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

2.4. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет-адреси	ЗМ
1	2
1. Рекомендована основна навчальна література <i>(підручники, навчальні посібники, інші видання)</i>	
1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи. Курс лекцій: модульне навчання.– К., 1993.	ЗМ 1.1-1.2
2. Зимняя И.А. Педагогическая психология: Ученик для вузов. Изд.второе, доп., испр. и перераб. – М.: Логос, 2002.	ЗМ 1.1-1.2
3. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психологічний розвиток особистості.– К., 1989.	ЗМ 1.1-1.2
4. Лозниця В.С. Основи психології та педагогіки: Навч. посібник.- К., 2001.	ЗМ 1.1-1.2
5. Мясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посібник. К., 1998.	ЗМ 1.1-1.2
6. Педагогічна майстерність: Підручник/ І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін.; За ред. І.А.Зязюна. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К.: Вища школа, 2004.	ЗМ 1.1-1.2

1	2
2. Додаткові джерела <i>(довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)</i>	
1.Асмолов А.В. Психология личности. – М., 2002.	ЗМ 1.1-1.2
2. Дубровська Д.М. Основи психології. – Львів, 2001.	ЗМ 1.1-1.2
3.Краткий психологический словарь / Под ред. Петровского А.В. – М., 1985.	ЗМ 1.1-1.2
4. Ягупов В.В. Педагогіка: Навч. посібник. – К., Либідь, 2003.	ЗМ 1.1-1.2
3. Методичне забезпечення <i>(реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)</i>	
1.Методичний посібник з основ психології та педагогіки.– Уклад.: Дроздова І.П.- Харків: ХДАМГ, 2008	ЗМ 1.1-1.2

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма навчальної дисципліни та
робоча програма навчальної дисципліни
«Педагогіка і психологія вищої освіти»
(для студентів 5 курсу денної форми навчання спеціальностей
8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища»,
8.06010107 «Теплогазопостачання і вентиляція
8.06010108 «Водопостачання та водовідведення»)

Укладач: ДРОЗДОВА Ірина Петрівна

В авторській редакції
Комп'ютерне верстання: *Н. Ю. Гаврилiна*

План 2011, поз. 498 Р

Підп. до друку 22.03.2012 р.	Формат 60x84/16
Друк на ризографі	Ум. друк. арк. 0,8
Тираж 10 пр.	Зам. № 8159

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК №4064 від 12.05.2011 р.